

Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen investointiohjelma 2020

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom jakaa valtionavustusta kunnille kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen osana liikenne- ja viestintäministeriön vuonna 2018 julkaiseman Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman toteutusta. Jaettava tuki on erityisavustusta, jolla tuetaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamista kaupunkien ja kuntien katuverkolla.

Investointiohjelmassa myönnettiin rahoitusta ensimmäisen kerran vuonna 2018. Jaettu määräraha oli 3 500 000 euroa ja rahoitusta myönnettiin yhteensä 15 hankkeelle (enimmillään 345 000 euroa/hanke). Vuonna 2019 määrärahan suuruus oli 3 500 000 euroa ja rahoitusta myönnettiin 12 hankkeelle (enimmillään 510 000 euroa/hanke).

Vuonna 2020 investointiohjelman kautta jaetaan kunnille valtionavustusta yhteensä 31 500 000 euroa, josta vähintään 4 500 000 euroa on osoitettu MAL-sopimuksissa isojen kaupunkiseutujen kuntien (Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seudut) haettavaksi. Määräraha sisältää valtion lisätalousarvion mukaisen 18 000 000 euron lisäyksen kävelyn ja pyöräilyn valtionavustusten maksamiseen kävelyä ja pyöräilyä edistäviin hankkeisiin.

Avustuksen saajat

Avustuksen hakijana ja hankkeen rahoituksesta vastaavana tulee olla kunta tai kaupunki.

Avustusta voidaan myöntää myös useamman kunnan tai kaupungin yhteisiin hankkeisiin. Jos hankkeeseen osallistuu useampi kunta, tulee vahvistus kaikkien hakijakuntien sitoutumisesta hankkeeseen esittää hakemuksessa.

Avustuksella tuettavat hankkeet

Vuoden 2020 valtion talousarvion momentin 31.10.31. Eräät avustukset perusteella kävelyn ja pyöräilyn määrärahaa saa käyttää:

1. valtionavustusten maksamiseen kunnille kävelyä ja pyöräilyä edistäviin infrahankkeisiin,
2. muihin kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita parantaviin hankkeisiin ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä parantaviin infrahankkeisiin sekä
3. valtionavustusten maksamiseen kävelyä ja pyöräilyä edistäviin muihin hankkeisiin.

Avustuksella tuetaan ensisijaisesti hankkeita, joilla vaikutetaan vähentävästi liikenteen päästöihin sekä lisätään kävely- ja pyöräilymatkojen määrää ja kulkutapaosuutta parantamalla arkikävelyn ja -pyöräilyn olosuhteita ja houkuttelevuutta.

Olosuhteiden parantamisella tarkoitetaan laadukkaan kävely- ja pyöräilyinfrastruktuurin rakentamista ja parantamista. Kävelyn osalta laadukkaan infrastruktuurin tunnusmerkkejä ovat esteettömyys, turvallisuus ja viihtyisyys. Tässä hankehaussa kävely kattaa kaikki jalankulun muodot.

Laadukas pyöräliikenteen infrastruktuuri koostuu kattavasta ja saumattomasta verkostosta, joka palvelee kaikkien eri käyttäjäryhmien tarpeita ja on rakenteeltaan turvallinen, miellyttävä ja sujuva. Jalankulun ja pyöräliikenteen olosuhteiden palvelutasotekijöitä kuvataan tarkemmin esimerkiksi Väyläviraston ohjeessa Jalankulku- ja pyöräilyväylien suunnittelu (Liikenneviraston ohjeita 11/2014, osoitteesta <https://www.doria.fi/handle/10024/121038>) ja investointiohjelmaa varten kootussa *Laadukas infra ja termistö* -ohjeessa.

Jalankulkuun liittyviltä investointiohjelman hankkeilta edellytetään Jalankulku- ja pyöräilyväylien suunnitteluohjeen (Liikennevirasto 2014) mukaista laatutasoa. Pyöräliikenteen hankkeissa olosuhteiden laadun tulee noudattaa syys-lokakuussa 2020 valmistuvaa Pyöräliikenteen suunnitteluohjetta (Väylävirasto). Jos hankkeessa on perustellusta syystä poikettava em. ohjeista, tulee tästä sopia erikseen Traficomien kanssa.

Avustusta myönnetään infrastruktuurin, kuten väylien, niiden varusteiden, pyöräpysäköinnin yms. rakentamiseen tai parantamiseen sekä hankkeessa toteutettavan infrastruktuurin suunnitteluun. Avustusta ei kuitenkaan myönnetä hankkeille, joissa toteutetaan pelkkää suunnittelua. Avustettavan rahoituksen tulee kohdistua kunnan tai kaupungin omistaman infrastruktuurin rakentamiseen tai parantamiseen. Avustusta ei myönnetä esimerkiksi maanteiden yhteydessä sijaitseviin kohteisiin.

Avustusta ei myönnetä samaan käyttökohteeseen tai samalle hankkeelle, johon tai jolle on myönnetty avustusta kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelmassa vuonna 2018 tai 2019.

Avustusta voidaan myöntää hakijoille, jotka ovat osoittaneet sitoutumisensa kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Osoitukseksi sopii hakevan kunnan tai kaupungin (tai useamman kunnan yhteinen) kävelyn ja/tai pyöräilyn edistämisen strategia, ohjelma tai muu vastaava suunnitelma. Ohjelman tulee avustusta haettaessa olla hyväksytty hakijakunnissa poliittisella tasolla, esimerkiksi kaupunginhallituksessa tai -valtuustossa.

Hankehakemuksia toivotaan erityisesti seuraavista teemoista:

1. Uudet kävelyn ja pyöräilyn reitit kaupunkiseuduilla (työmatkareitit, laatu-käytävät)
2. Nykyisten kävelyn ja pyöräilyn reittien kehittäminen kaupunkiseudulla
3. Matkaketjut, esim. pyöräpysäköinnin kehittäminen

Hankkeiden valinnassa ja avustuspäätöksiä tehtäessä kiinnitetään erityistä huomiota hankkeiden vaikutuksiin eli siihen, paljonko hankkeen arvioidaan lisäävän kävelyn ja/tai pyöräilyn määriä tai vaikuttavan kulkutapaosuuksiin kohdealueella sekä hankkeen vaikutuksiin liikenteen päästöihin.

Myönnettävän avustuksen määrä

Momentilla 31.10.31. on myönnetty kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelmaa varten vuonna 2020 31 500 000 euron määräraha. Valtionavustusta voidaan myöntää enintään 50 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Avustus on harkinnanvarainen ja myönnettävän avustuksen määrä voi olla haettua alempi. Avustusta maksetaan korkeintaan avustuspäätöksen mukainen summa. Jos hankkeen kustannukset kasvavat hakemuksen mukaisesta arviosta, valtionavustussumma ei kasva. Jos hankkeen toteutuneet kustannukset jäävät hakemuksen mukaista arviota alemmiksi, valtionavustus on korkeintaan myönnetyn avustusprosentin suuruinen osuus hankkeen kustannuksista.

Hankkeen maksajana ja avustuksen hakijana tulee olla kunta tai kaupunki. Hankkeessa saa kuntien lisäksi olla myös muita rahoittajia, mutta valtionavustusta voi saada vain kuntien rahoitusosuuteen. Hanketta rahoittavat muut tahot rahoitusosuuksineen tulee eritellä. Hankkeeseen ei kuitenkaan saa kohdistua muuta valtion rahoitusta. Valtion kokonaisrahoitus ei saa ylittää hankkeen kokonaiskustannuksista 50 prosenttia. Tässä tulee huomioida myös mahdollinen valtion rahoitus hankkeen suunnittelukustannuksiin.

Hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista tulee myös vähentää hankkeen mahdolliset myynti-, vuokraus- tai muut tulot.

Avustukseen sisältyy arvonlisävero ja hankkeen kustannusten raportoinnissa tulee käyttää arvonlisäverollisia kustannuksia.

Avustuksen aikajänne

Hakemuksia voi jättää hankkeista, jotka on mahdollista toteuttaa kokonaisuudessaan vuosien 2020-2022 aikana. Hakemuksessa on kuvattava hankkeen ja tarvittaessa sen eri vaiheiden toteuttamisaikataulu.

Avustus maksetaan takautuvasti hankkeen valmistuttua toteutuneiden kustannusten perusteella sen jälkeen, kun hankkeen toteutumisesta ja kunnan tai kaupungin kustannuksista on esitetty hyväksyttävä selvitys. Avustus on haettava maksuun viimeistään 31.10.2022.

Hankkeen kustannuksia on voinut syntyä jo ennen avustuspäätöksen tekemistä. Nämä kustannukset voidaan hyväksyä valtionavustukseen oikeuttaviksi edellyttäen, että ne ovat syntyneet hakuajan päättymisen 30.9.2020 jälkeen.

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan Traficomin **hakulomakkeella. Hakulomakkeessa ja sen liitteissä tulee kuvata**

- Hanke- tai yleissuunnitelman tasoinen suunnitteluasiakirja hankkeesta, tai vastaava suunnitelma, jonka perusteella hanke ja sen vaikutukset voidaan määrittää. Suunnitelmista tulee käydä ilmi hankkeen tekniset mitoitusratkaisut.
- Arvio hankkeen vaikutuksista liikenteen päästöihin. Päästövaikutukset tulee laskea Excel-pohjaisella työkalulla (ks. Hakuohjeen liite) ja toimittaa täydennetty Excel hankehakemuksen liitteenä.
- Yleiskartta kunnasta, josta hankkeen ilmenee hankkeen tarkka sijainti.
- Hankkeen kustannukset
- Hankkeen perustelu ja kuvaus sen vaikutuksista (mukaan lukien kuvaus alueesta, jolla hanke toteutetaan ja jota se palvelee). *Katso Hankkeiden vaikutukset ja vaikuttavuus -ohje.*
- Hakemukseen tulee liittää tai linkittää myös kunnan tai kaupungin (tai kuntien yhteinen) kävelyn ja/tai pyöräilyn edistämisen strategia, ohjelma tai muu vastaava suunnitelma. Hakemuslomakkeessa tulee perustella, kuinka hanke edistää ja tukee edellä mainittua ohjelmaa.

Hakemuksesta tulee käydä ilmi, että hakijakunta tai -kaupunki on varautunut hankkeeseen budjetissaan tai muulla tavoin osoittaa sitoutuvansa hankkeen toteuttamiseen ja siitä syntyviin kustannuksiin.

Hakemuksen voi allekirjoittaa vain henkilö, jolle on hakijaorganisaation säännöissä annettu nimenkirjoitusoikeus. Hakemuksen liitteenä tulee toimittaa **selvitys nimenkirjoitusoikeudesta**.

Avustus myönnetään lomakkeella ja liitteenä annettujen tietojen perusteella. Lomakkeen tulee olla täytetty huolellisesti ja selkeästi. Hakulomakkeen yhteydessä tulee palauttaa vaadittavat liitteet (suunnitteluasiakirjat ml. kustannusarvio, kävelyn ja/tai pyöräilyn edistämisen suunnitelma, hankkeen vaikutukset liikenteen päästöihin excel-laskenta, selvitys nimenkirjoitusoikeudesta ja muut mahdolliset liitteet).

Hakemukset tulee jättää viimeistään keskiviikkona 30.9.2020 klo 16.15.

Hakemus tulee toimittaa sähköpostilla osoitteisiin kirjaamo@traficom.fi ja kapy.valtionavustus@traficom.fi. Hakemus on palautettava sähköpostitse allekirjoitettuna skannattuna pdf-dokumenttina sekä muokattavana dokumenttina (word, excel). Lähetettävän sähköpostin otsikkona tulee olla "Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen investointiohjelma, valtionavustus 2020, [hakijataho]".

Avustuspäätökset

Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen myönnettävä valtionavustus on harkinnanvarainen. Traficom tekee päätökset valtionavustusta saavista hankkeista hakemusten sisällön ja lukumäärän perusteella määrärahan puitteissa. Tärkeimmät vertailukriteerit ovat:

- Hankkeen vähentävät vaikutukset liikenteen päästöihin
- Hankkeen vaikutukset kävelyn ja pyöräilyn matkojen lisääntymiseen ja kulutapaosuuteen
- Hankkeen kustannukset suhteessa toimenpiteisiin
- Hankkeen vaikutukset kävelyn ja pyöräilyn olosuhteisiin (palvelutasotekijät)
- Liittyminen kunnan kävelyn ja pyöräilyn edistämisen tavoitteisiin ja tavoiteverkkoon
- Liittyminen seudullisiin kävelyn ja pyöräilyn edistämisen tavoitteisiin ja tavoiteverkkoon

Hankkeiksi pyritään valitsemaan eri tyyppisiä hankkeita eri puolilta Suomea. Päätökset toimitetaan hankkeen yhteys- ja vastuuhenkilölle sähköpostitse.

Jos hankkeelle myönnetään valtionavustusta, avustuksen saajan tulee laatia hankkeelle viestintäsuunnitelma, jossa kuvataan, miten hankkeesta viestitään etukäteen ja sen valmistuessa. Viestintäsuunnitelmasta täytyy myös käydä ilmi, miten hanke kytkeytyy kunnan muuhun viestintään. Lisäksi avustuksen saajan tulee varautua tuottamaan hankkeesta esittelyaineistoa avustuksen myöntäjän tarpeisiin.

Jos avustettava hanke on silta-, tunneli- tai alikulkuhanke (tai muu vastaava rakennusteknisesti hankala kohde), tulee avustuksen saajan toteuttaa rakennussuunnitelmien tarkastus ulkopuolisella tarkastajalla. Kaikille hankkeille suositellaan suunnitelmien auditointia jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden laadun näkökulmasta. Laatuauditointi ja sen kustannukset ovat avustuksen saajan vastuulla, mutta ne voidaan sisällyttää osaksi hankkeen kustannuksia.

Kunnan hyväksymät hankkeen rakennussuunnitelmat tulee toimittaa Traficomiin ennen rakentamisen käynnistämistä.

Raportointi ja avustusten maksaminen

Valtionavustus maksetaan toteutuneiden kustannusten perusteella sen jälkeen, kun toteutuneesta hankkeesta ja avustettavista kustannuksista on esitetty hyväksyttävä selvitys. Selvitys tehdään valtionavustuspäätöksen liitteeksi tulevan raportointilomakkeen ja sen liitteiden avulla. Vaadittavista selvityksistä ja raportoinnista ohjeistetaan valtionavustushankkeen seurantaohjeessa, joka julkaistaan viimeistään valtionavustuspäätösten yhteydessä.

Valtionavustuksia voidaan hakea maksuun lähtökohtaisesti hankkeen päätyttyä, kuitenkin viimeistään 31.10.2022 mennessä.

Kävelyn ja pyöräilyn investointeihin myönnettyihin avustuksiin sovelletaan [valtionavustuslakia \(688/2001\)](#). Laissa on säännökset muun muassa tilanteista, joissa valtionavustus on perittävä takaisin sekä muutoksenhausta avustuksiin ja takaisinperintään liittyen.

Lisätietoja

Kysymykset ja yhteydenotot valtionavustusasioissa pyydetään lähettämään osoitteisiin kirjaamo@traficom.fi ja kapy.valtionavustus@traficom.fi otsikolla "Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelma, Dnro TRAFICOM/218040/05.03.162.02/2020".

Kysymykset tulee jättää 30.8.2020 mennessä.